

licht mocht aanschouwen, en die van zoo grooten invloed waren op zijn leven; van den weg, waarin hij de begeerte zijns harten verkreeg om den Heere in de verkondiging van het evangelie Zijner genade te mogen verheerlijken; van zijn dankbare blijdschap, toen hij in de kerk van Edam — „een klein overblijfsel der verkiezing Gods te midden van het wel eens zoo geheeten paradijs van het modernisme in N.-Holland” — zijn bediening mocht aanvaarden met het evangeliewoord: „Ziet, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal” — dan weten we het: er was in zijn leven niet slechts donkere schaduw, maar ook helder en glanzend licht. Helder en glanzend licht, het licht van Gods aanschijn, waarin hij mocht wandelen. En nu is hij door Gods rechterhand verhoogd geworden.

Amstelveen.

H. BUURMAN.

DS SIPKE HUISMANS.

10 Maart 1873—19 Juli 1924.

In het jaar, dat heenging, ontnam onze God aan Zijn kerken in ons land Sipke Huismans. En in hem moesten wij véél missen. Meer dan menigeen zal hebben verstaan. Want Huismans was wél bekend. Doch slechts zeer weinigen kenden hem.

En wanneer we een kort „in memoriam” geven van dezen man, dan kunnen we niet anders doen, dan naast de beschrijving van zijn leven, ook geven een typeering van zijn karakter.

Bij velen wordt het beeld er niet beter op, wanneer aan de levensbeschrijving een karakterteekening wordt toegevoegd. Bij Huismans wordt de teekening eerst levend, wanneer we pogen éven verder te zien, dan hetgeen voor ieder in hem openbaar was.

Want Huismans' grootheid ligt vooral dáár, waar hij verborgen was.

De velen, die met hem gelachen hebben, en die zijn woord zoo „geestig” vonden en lazen hetgeen hij schreef, wíjl het zoo pikant was, hebben hem niet gekend.

Slechts zij, die achter dit alles zagen den bitteren ernst, den traan, om zooveel, dat stof tot klagen gaf, geschreid, slechts zij hebben hem verstaan. En voor hen heeft zijn woord beteekenis gehad.

Daarbij is er in Huismans' leven iets onmiskenbaar tragisch. Het is het droeve van het lot dergenen, die niet verstaan, dat de logica der feiten niet immer voor alle christenen een dwingende kracht heeft. Het is de smart, die er is in het leven van hen, die zooveel méér inhoud hebben dan ze gemakkelijk kunnen openbaren. Het is het pijnlijke van het conflict tusschen den rijkdom van iemands geest en zijn gebrek aan vermogen om bepaalde emoties te wekken.

Het leven van dezulken is vaak sterk naar binnen gekeerd.

Zij leven veelal hun vragen alleen met zichzelf uit. En zoo wordt er een rijkdom en diepte bij hen gevonden, die velen jaloersch zou kunnen maken. Maar zoo ook bestaat het gevaar, dat ze iets krijgen van de „Einspanner”, wier ideeën men goed vindt, maar die men toch alleen laat staan. En als gevolg van dat alleen staan dreigt bij hen al meer het gevaar van het starre vasthouden aan het in de eenzaamheid van het eigen leven geboren inzicht.

Huisman's behoorde niet in elk opzicht tot dezulken. Maar soms had het den schijn, dat hij één van die was.

En wanneer hij dan, vervuld met een warme liefde voor de zaak van gereformeerd Nederland, en begaafd met een ongewoon talent, om de dingen geestig en vaak sarcastisch te zeggen, in het breede leven zich bewoog — dan gevoelde men onmiddellijk te doen te hebben met een man van meer dan gewone beteekenis; maar dan was hij voor velen toch ook reeds als „anders dan anderen” geteekend.

En dát was het tragische in zijn leven.

Ja, en dan was er nog iets.

Dat is de tragiek, dat hij uit Friesland moest gaan.

Daarover straks.

Sipke Huisman's werd op 10 Maart 1873 te Loënga in Friesland geboren. Na de lagere school bezocht hij de Hoogere Burgerschool te Sneek, en na die te hebben afgehoopen deed hij staatsexamen, waarna hij student werd aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

Hier ontving zijn leven de richting, die hij, de door Kuypers Sr. en Rutgers gevormde, heel zijn leven trouw heeft gehouden.

Tot op zijn sterfbed sprak hij van de vaste lijn, door Kuypers getrokken.

Toen hij in 1900 candidaat werd, was onder de kerken, die hem beriepen, ook de kerk van Anjum, hoog in het Noorden van Friesland.

Frieslands zoon temidden van de Friezen, in de plaats, waar hij straks ook zijn gade vinden zou, in Mej. Lina Banda, de dochter van den notaris ter plaatse, — de stoere werker temidden van het stoere volk — zóó scheen Huisman's al dadelijk geheel op zijn plaats. En inderdaad, hier was meer dan schijn.

Ongetwijfeld heeft Huisman's in Anjum de beste jaren van zijn leven doorgebracht.

Nog betrekkelijk kort was hij in zijn gemeente, toen men in hem den krachtigen werker erkende, en meer dan één tak van arbeid om zijn werkkraft vroeg.

Anjum heeft Huisman's gezien als den man in zijn kracht.

Op het terrein van het sociale leven was er geen arbeid schier, waaraan hij zich niet gaf. Vakbeweging en drankbestrijding, Patrimonium en pers, ze beschikten allen over z'n beste krachten.

En ons kerkelijk leven had Huisman's gevonden, en Huisman's vond in het kerkelijk leven zijn arbeidsterrein.

Weldra was hij als „de Poortwachter” bekend door geheel het land om zijn frissche pittige stukken, die in den eersten tijd het karakter van de taaie vasthoudendheid, die in later jaren sommigen prikkelde, misten. Er zijn toen door hem stukken geschreven, die een voorbeeld zijn van journalistieken arbeid, en die waard zijn voor het nageslacht behouden te blijven.

Toen leefde Huisman's. Toen was het de man, die zich kon geven met al zijn krachten. En de kroon op zijn kerkelijk leven werd gezet, toen Friesland-Noord hem, ofschoon nog betrekkelijk jong, afvaardigde naar de Generale Synode in 1911.

Wat was zijn positie toen mooi! En hoe veel-belovend was zijn leven!

Eén terrein was er, waar Huisman's wel zeer veel van zijn krachten gaf. Het was dat van de Friesche taalbeweging. Het strijden voor het goed recht van de Friesche taal was bij Huisman's geheel echt. Hij was daar zoo heelemaal zichzelf. Niets in hem was „Machwerk”, hij doorleefde zijn streven in al de volle breedte en diepte.

En omdat hijzelf steeds worstelde met de taal, die zijn moedertaal niet was, gevoelde hij, dat, zou men in Friesland den vollen rijkdom van ons Christelijk beginsel verstaan, het noodig was, dat men zich kon en mocht uitdrukken in de klanken, die van moederschoot af waren gebruikt tot uitdrukking van al de gedachten en tot weergave van de diepste emoties.

Nederlandsch spreken is voor hem steeds min of meer moeilijk geweest. Dat bleek op zijn sterfbed. Toen kort voor zijn dood hem werd gevraagd door den dokter, door zijn vrouw, door zijn zusters, door zijn verpleegster, door zijn kinderen, door al de omstanders bij beurte, of hij een inspuiting (die hij nooit gewild had) nu begeerde, verstond hij 't niet meer. De taal, die hem steeds ietwat vreemd gebleven was, hoezeer hij met de pen ook haar beheerschte, drong niet meer tot hem door.

Maar toen op advies van den dokter zijn vrouw hem de vraag deed in 't Friesch, kwam plotseling over zijn gelaat de trek van begripen, en stemde hij toe.

Dit teekent de echtheid van een stuk van het levenswerk van Huisman's.

En de mede-oprichting van het „Friesk Selskip” is voor hem geweest een werk, ook in het belang van Gods koninkrijk in Friesland.

Wat het streven van onzen tijd hoe langer hoe meer is: rekening houden met de behoefte van de volkspsyche, heeft Huisman's min of meer vóórgevoeld, in zijn arbeiden voor Frieslands taal.

Maar dit is tegelijk het begin van zijn levenstragiek. Dit althans óók méé.

Niet overal, ja schier nergens in zijn vaderland was men op zijn werken voor de eigen taal gesteld. Zeker, men sprak het Friesch wel, men gebruikte het elken dag — maar b.v. het preeken in het Friesch — dat ging den meesten veel te ver.

En daarom hield men zich tegenover hem ietwat gareserveerd.

Ook toen, toen de tijd kwam, dat hij, vooral om zijn kinderen, moest trachten het minder gunstig gelegen Anjum te verlaten.

In Friesland bcriep geen enkele gemeente hem. Ik weet, dat dit hem heel erg heeft pijn gedaan. Ook om zichzelf, maar allermeeft om zijn volk.

En velen, die week aan week met verlangen naar zijn pittige stukken hadden uitgezien, wilden toch maar liever niet in eigen gemeente een dominee, die het zoo scherp en zoo snedig kon zeggen....

Toen kwam, nadat hij 16 jaar lang Anjums gemeente had gediend, het beroep van Zevenhovens kleine kerk. Zevenhoven in Holland; Zevenhoven, een gemeente van nog geen 200 zielen. Maar Huismans zag er de uitkomst in voor de toekomst van zijn kinderen. En hij ging.

Ontzaglijk veel heeft hij in Anjum moeten achterlaten. Hij heeft er een naam achtergelaten óók.

Maar toen hij uit Anjum wegging, en ik hem op reis zag, was het alsof hij een lieve doode ging begraven. Iets in zijn oog was verdoft. Wat later nog een enkele maal weer kon ópschitteren, begon hij toen te missen bij tusschenpoozen. Het was datgene, wat in eens mans oog getuigenis geeft van het bewustzijn van zijn kracht.

En in Zevenhoven heeft hij het goed gehad. De moeilijkste oorlogsjaren heeft die kleine gemeente hem en zijn gezin zoo goed mogelijk te dragen gemaakt. En toch, hij gevoelde zich niet meer de oude. Hij was gewoon sterk te zijn — maar wat werd hier van zijn kracht gevraagd?

Zeker, de „Rijnlandsche Kerkbode" kreeg nu „de Poortwachter". Maar hij ondervond, dat hij nu niet voor Friezen schreef.

En voor zijn gezin bracht ook Zevenhoven niet de noodige oplossing. Immers elken morgen vóór zessen moest, ook in de barre koude van den winter van 1916 op 1917, het meerendeel van zijn kinderen met den trein naar Alphen. En dat beteekende tevens voortdurende zorg, en een onrustig gezinsleven.

Toen dan ook in 1918 het beroep naar Doetinchem kwam, zag hij daarin een oplossing van zijn moeilijkheden. Hier konden de kinderen in eigen plaats onderwijs ontvangen. Hier was voor hem de huiselijke rust tenminste aangebroken.

Maar hij kwam naar Doetinchem om te sterven.

Zeker, in den cersten tijd heeft hij zich gegeven met al zijn kracht. Ofschoon hij zich eerst „thuis moest gaan voelen". Dikwijls zei hij tegen me: Je moet niet vergeten, jij bent een Sakser, maar voor mij als Fries is het hier zoo moeilijk eerst.

Ja, het wás moeilijk, juist voor hem, om zich in den Achterhoek te verplaatsen. Heel het leven, en heel de levensopenbaring is daar zoo anders, dan in het zooveel meer stoere Friesland.

Dit alles weerhield hem evenwel niet zich met volle energie aan den arbeid te geven. En hij heeft gewerkt, zoolang hij kon.

Al heeft hij hier in Doetinchem ook zijn laatste groote smart gehad.

Dat was, toen hij niet meer mocht schrijven voor het groote publiek. Toen het hem — zooals hij het zag — onmogelijk werd gemaakt langer als medewerker van het weekblad „De Ster” op te treden.

Het is hier niet de plaats, om op deze kwestie dieper in te gaan.

Al zou de vraag kunnen worden herhaald, die H u i s m a n s zelf eens stelde: is het niet eigenaardig, dat ongeveer terzelfder tijd twee menschen in ongenade vervallen — de een, wjl hij tegen een Synode-besluit schrijft en preekt, en de ander (en dat was hijzelf) omdat hij eraan herinnert, dat er nog altijd zekere Synode-besluiten onafgedaan zijn?

De laatste jaren van zijn leven zijn één lijdensperiode geweest. De kwaal in den rug, die hem aanvankelijk ondraaglijke pijnen gaf, scheen genezen, toen er iets anders in zijn lichaam bleek te woelen, waarvan misschien de rug-kwaal reeds een openbaring was geweest.

Het was met hem een op- en neergaan.

Tot in den zomer van het laatste jaar het iets beter scheen te worden.

En hij zelfs een begrafenis kon leiden, zij 't ook met ontzaglijke inspanning.

Op deze begrafenis sprak hij zóó, dat men zeide: „Zoo hebben we 't nooit van hem nog gehoord.” Vurig en vol overtuiging sprak hij van de hope, die de kracht is van het leven van den christen.

Maar op deze zelfde begrafenis vatte hij kou. En dit was het eind van het eind.

Drie weken later lag hij op zijn sterfbed.

Toen getuigde hijzelf van de hope, die in hem was, ziende zijn eigen dood gemakkelijk door den dood van zijn Heiland.

Een dag voor zijn dood stond ik aan zijn bed.

Hij gaf me een boodschap mee. „Zeg aan onze kerken, dat ze nooit verlaten de zuivere lijnen, door K u y p e r getrokken”....

Is dit niet óók een tragedie, dat zelfs dat woord van onzen stervenden broeder werd misverstaan?

Talrijk waren de brieven, die hem, die de boodschap overbracht, over deze uiting gewerden. En dan kan men slechts zeggen: hoe hard, hoe vreeselijk hard zijn sommigen van dat volk, dat H u i s m a n s zoo lief had.

Hoe hard moet soms zijn eigen leven geweest zijn!

Men verstond het zoo weinig, dat zijn groote levensstrijd er een was om de handhaving en de doorwerking van de zuivere beginselen naar Schrift en belijdenis in heel ons volksleven en in al de openbaringen van dat leven.

Maar nu heeft hij er geen last meer van, dat hij zoo vaak niet werd verstaan.

Nu ziet hij dat ook dat hem heeft meegewerkt ten goede.

Zaterdag 19 Juli 1924 ging Sipke Huismans in vol geloofsvertrouwen in in de vreugde zijns Heeren.

Zijn lichaam werd ter ruste gelegd in den bodem van zijn Friesland.

In zijn geboorteplaats wacht zijn stof den dag der opstanding.

In zijn lach was hiér meestal de traan. Vandaar zijn humor. Uit zijn vreugde is nú de traan weg. Nu is het blijdschap. Het wachten bij de poort laat hij aan anderen over. Zijn taak is af.

Hij ging door de „poort des Heeren, waar 't rechtvaardig volk door treedt”, binnen in de zalen van het eeuwig Jeruzalem.

Amsterdam.

J. WATERINK.

DS J. OSINGA.

25 Augustus 1854—22 Augustus 1924.

't Leven is zoo druk. De eene indruk wordt zoo spoedig door een andere verdrongen. We leven zoo snel. En toch is het ons, alsof het de dag van gisteren was, toen de droeve mare verspreid werd: *DS OSINGA* van Schoonhoven is van morgen om zes uur gestorven. Maar gelukkig 't was geen sterven, zooals een wereldling sterft. Het sterven was ook voor hem van karakter veranderd. 't Was voor hem een overgang uit de strijdende in de triumfeerende kerk. Met een onwrikbaar geloof klemde hij zich aan zijn Verbonds-God vast en ontsliep in Jezus. Zondag 10 Augustus bediende hij voor 't laatst het Woord. En met de voorbereiding voor twee predikaties voor 17 Augustus was hij juist klaar gekomen. Toen begaf hij zich ter ruste, om den volgende morgen naar den wensch zijns harten het Evangelie te prediken. Maar de Heere had iets anders met hem voor. Des nachts werd hij plotseling ongesteld. Hij dacht, dat het eene verkoudheid was, die wel weer zou overgaan; maar de medicus constateerde pneumonie, die hem zoo hevig aantastte, dat reeds Maandag door den geneesheer de toestand zeer ernstig werd ingezien en aan zijn oudste dochter, *Mevrouw Kl. de Leeuw—Osinga* van Schoonhoven de zware taak werd opgedragen om aan hun geliefden vader voorzichtig mede te deelen, dat zijn toestand hoogst ernstig was en hij wel niet van zijn krankbed zou worden opgericht. Dit had de nog levenslustige broeder niet verwacht, maar weldra was hij eenswillend met God en gaf hij zich met een onwrikbaar geloofsvertrouwen over aan den Heere, zijnen God. Temidden van zijn hevig lijden was hij geduldig en onderworpen en getuigde hij met beslistheid van zijn welgegronde hope op het eeuwige leven. Aandoenlijk was het, toen hij van zijne vrouw en kinderen afscheid nam en hun op zijn Heiland wees, dien hij — zoo getuigde hij blijmoedig — met liefde gedurende 42 jaren had gediend in den Evangelie-dienst. In den vroegen morgen van den 22sten Augustus loste de Heere hem af van zijn post en nam zijn getrouwen dienstknecht in Zijne heerlijkheid op. Want trouw was hij geweest in zijn werk, trouw ook aan